

Karol ĎUNGEL

STREDNÉ ODBORNÉ VZDELÁVANIE V ODBORE GEODÉZIA, KARTOGRAFIA A KATASTER

Výchovu stredoškolsky vzdelaných pracovníkov odboru geodézia, kartografie a katastra na území SR zabezpečujú stredné odborné školy, zriaďovateľom ktorých sú v súčasnom období príslušné krajské úrady. V súčasnosti sú do siete stredných škôl zaradené nasledovné školy s výučbou odboru :

- Stredná geodetická škola v Bratislave
- Stredná priemyselná škola stavebná a zememeračská v Košiciach
- Stredná priemyselná škola stavebná, - odbor geodézia v Trnave
- Stredná priemyselná škola stavebná, - odbor geodézia v Lučenci
- Stredná priemyselná škola, - odbor geodézia v Banskej Štiavnici
- Stredná priemyselná škola, - odbor geodézia v Spišskej Novej Vsi.

V časovom horizonte do dvoch rokov budú otvorené odbory geodézia na školách v Prešove a Žiline a pokiaľ bude záujem praxe o absolventov odboru pretrvávať i naďalej, perspektívne možno očakávať, že každý kraj bude mať aspoň jednu školu, kde sa odbor bude vyučovať. V tejto súvislosti je potrebné podotknúť, že zriadiť nový odbor na škole je relatívne jednoduchá administratívna záležitosť. Oveľa komplikovanejšie je zabezpečiť novovytvorený odbor personálne, materiálne. V tejto existenčnej sfére kompetentné orgány a zodpovední pracovníci neprejavujú dostatok prezieravosti a zodpovednosti. V súčasnosti je zo štátnej správy a komerčnej sféry obrovský dopyt po absolventoch-geodetoch. Geodetické firmy ale i malí "sólo podnikatelia" sú zavalení objednávkami a dosahujú viac než slušné príjmy. V takejto situácii je veľmi ťažké získať na plný úväzok vyučujúceho odborný predmet - geodeta, ktorý by mal mať niekoľkoročnú geodetickú prax, praktické znalosti z katastra nehnuteľností a informačných systémov. Víťané sú praktické skúsenosti z oblasti aplikovanej kartografie, polygrafie a matematickej kartografie. Vzhľadom na predpisy Ministerstva školstva SR je nutné, aby potencionálny záujemca o odborné vyučovanie absolvoval dvojročné doplnkové pedagogické štúdium. Za týchto podmienok je ťažké vytvoriť a stabilizovať kolektív učiteľov odborných predmetov, pričom nemalá časť úväzkov je pokrytá externými učiteľmi.

Materiálne vybavenie škôl je samostatnou kapitolou. V súčasnosti je problémom zabezpečiť finančné prostriedky na opravy existujúcich učebných pomôcok, resp. aspoň na jeden počítač v hodnote niekoľko desiat tisíc korún. Vôbec sa nedá hovoriť o pínohodnotnom vybavení odboru aspoň na úrovni dnešnej praxe, ktoré by si vyžadovalo pri skromnom odhade okolo 4 miliónov korún.

Uvedené skutočnosti sú veľmi vážne a majú negatívny dopad na kvalitu vzdelávania.

Obsah vzdelávania veľmi úzko súvisí s organizačnými formami vyučovania a tie zasa s materiálnym vybavením školy. Často dochádza k tomu, že nedostatočné materiálne vybavenie školy radikálne deformuje organizačné formy vzdelávania a jeho obsah. Vzniká začarovaný kruh, z ktorého východiskom sú len a len peniaze.

Napriek všetkému sa odboru geodézia podarilo urobiť krok vpred a to formou nového učebného plánu a učebných osnov. V súčasnosti platné základné pedagogické dokumenty sú z roku 1984 a od 1. 9. 1997 sa nahradili novými, ktoré priamo nadväzujú na novú platnú legislatívu a najnovšie technické a technologické poznatky najmä v súvislosti s rozvojom výpočtovej techniky. Štúdium je štvorročné s maturitou. Súčasne dochádza aj k zmene názvu odboru, ktorý bude znieť "odbor geodézia, kartografia a kataster". Tento názov lepšie vystihuje podstatu odboru vyplývajúcu z profilu absolventa.

Absolvent študijného odboru geodézia, kartografia a kataster je pripravený na uplatnenie v zodpovedajúcich pracovných, odborno-profesijných a spoločenských funkciách. Štúdium rozvíja a rozširuje všeobecné znalosti a schopnosti, vrátane schopnosti adaptácie na meniace sa podmienky spoločenskej reality. Vzdelanie poskytuje absolventovi tiež potrebné poznatky o prírode, človeku a spoločnosti a umožňuje mu chápať vnútorné súvislosti medzi javmi, rozumieť všeobecným zákonom a zákonitostiam, ceniť si kultúrne hodnoty a využívať ich.

Po odbornej stránke je absolvent pripravený tak, aby po nástupnej praxi a zapracovaní sa mohol vykonávať činnosti stredných technických pracovníkov v oblasti geodézie, kartografie, katastra a geodézie v investičnej výstavbe.

Základom štúdia je všeobecné vzdelanie reprezentované predmetmi z oblasti spoločenskovednej (najmä slovenský jazyk a literatúra, občianska náuka, dejepis) a matematicko-prírodovednej (matematika, fyzika, ekológia).

Východiskom odbornej časti vzdelania sú disciplíny: deskriptívna geometria, výpočtová technika, geodézia, mapovanie. Učivo týchto predmetov tvorí odborný základ vzdelania a umožňuje pochopenie špeciálnych disciplín v študijnom odbore zastúpených predmetmi fotogrametria, kartografia, geografia, pozemkové evidencie, geoinformačné systémy, ekonomika.

Schopnosť absolventa odboru aplikovať vedomosti v praxi je zabezpečená rozsiahlym súborom praktických cvičení v rámci predmetov geodetické výpočty, automatizácia zobrazovacích prác, kartografické rysovanie a najmä v predmete prax, ktorý sčeluje teoretické vedomosti zo všetkých odborných disciplín do spôsobilosti súčasne ich použiť v konkrétnych odborných úlohách. Štúdium poskytuje priestor absolvovaniu súvislej praxe v prevádzkových podmienkach.

Štúdium umožňuje žiakom rozšíriť si vzdelanie o voliteľné disciplíny, napr. občianske a pozemkové právo, manažérstvo, diaľkový prieskum Zeme, automatizácia zobrazovacích prác, ale aj disciplíny z oblasti všeobecného vzdelania.

Na záver mi ostáva vysloviť presvedčenie, že nové pedagogické dokumenty prispejú ku skvalitaniu stredného odborného vzdelávania v odbore geodézia, kartografia a kataster a kolegovia učitelia budú i naďalej svojou obetavosťou a iniciatívou lepíť "diery", ktoré zatiaľ v systéme vzdelávania spôsobili nekompetentné zásahy riadiacich orgánov v ekonomickej ale i metodologickej oblasti. Ale dokedy ?

S u m m a r y

Secondary professional education in geodesy, cartography and cadastre.

Technical high schools in Slovak Republic are situated in the cities Bratislava, Košice, Trnava, Lučenec, Banská Štiavnica and Spišská Nová Ves. They are administered by regional authorities. The paper describes the profile of the Geodetic High School in Bratislava leaver. The new coception of education begins from 1. 9. 1997.